

BOSNA I HERCEGOVINA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА

**SUD BOSNE I HERCEGOVINE
СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Predmet broj: S1 2 K 038018 20 K

Datum objavljivanja: 19.02.2021. godine

Sudija: Branko Perić

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

OSMANA MEHMEDAGIĆA I MUHAMEDA PEKIĆA

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Oleg Čavka

Branioци optuženog Osmāna Mehmedagića: adv. Nermin Mulalić i adv. Senka Nožica, advokati iz Sarajeva

Branilac optuženog Muhameda Pekića: adv. Jesenka Rešidović, advokat iz Sarajeva

Broj: S1 2 K 038018 20 K
Sarajevo, 19.02.2021. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, sudija Branko Perić, kao sudija pojedinac, uz sudjelovanje stručnog saradnika Asmire Šuvalija Martinčević u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženih Osmana Mehmedagića i Muhameda Pekića, zbog krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. Krivičnog zakona BiH, postupajući po optužnici Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 22.10.2020. godine, nakon javno održanog glavnog pretresa, sa kojeg je dijelom bila isključena javnost, u prisustvu tužioca Tužilaštva BiH Olega Čavke, optuženog Osmana Mehmedagića i njegovih branilaca Nermina Mulalića i Senke Nožice, i optuženog Muhameda Pekića i njegovog branioca Jesenke Rešidović, dana 19.02.2021. godine, donio je i javno objavio:

P R E S U D U

OPTUŽENI:

- 1. Osman Mehmedagić**, zvaní „Osmica“, sin Mehe i majke Hasibe rođene Jažić, rođen 01.11.1962. godine u Sarajevu, JMBG: ..., pismen, završena VSS, nastanjen u ulici ... u ..., oženjen, otac dvoje djece, državljanin ..., ..., služio vojsku, odlikovan, solidnog imovnog stanja, ranije nije osuđivan, zaposlen u Obavještajno sigurnosnoj agenciji BiH na poziciji Generalnog direktora;
- 2. Muhamed Pekić**, sin Fadila i majke Fakete rođene Kurtagić, rođen 15.10.1991. godine u Sarajevu, JMBG: ..., pismen, magistar ekonomije, nastanjen u ulici ... u ..., nije oženjen, državljanin ..., ..., nije služio vojsku, ranije nije osuđivan, srednjeg imovnog stanja, zaposlen u Obavještajno sigurnosnoj agenciji BiH;

Na osnovu člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine,

OSLOBAĐAJU SE OD OPTUŽBE

da su:

Dana 28.8.2020.godine u Sarajevu, u popodnevnim satima, u prostoru JP „BH pošta“ u ulici Obala Kulina Bana br.8, nakon što su Mehmedagić Osman u svojstvu Generalnog direktora Obavještajno sigurnosne agencije BiH (u daljem tekstu: OSA BiH) i Pekić Muhamed u svojstvu pripadnika OSA-e BiH, na poziciji rukovoditelja odsjeka za Cyber sigurnost u Direktoratu za operativno tehničke poslove, na neutvrđen način saznali da je protiv Mehmedagić Osmana podnešena krivična prijava poslana putem pošte, tako što su pribavili fotografiju koverta prijemne pošiljke na kojoj se nalazi stiker J.P. BH pošta sa tačno evidentiranim brojem pošte i vremenom prijema pošiljke, pa su kršenjem odredbi

člana 5., 27., 42. i 89. Zakona o OSA BiH, te člana 11. i 14. Zakona o zaštiti tajnih podataka BiH, zajedno u međusobnom dogovoru, odlučili da preduzmu operativne mjere i radnje sa ciljem utvrđivanja identiteta pošiljaoca anonimne krivične prijave, pri čemu se nisu rukovodili interesima svoje službe, nego isključivo ličnim i privatnim interesima Mehmedagić Osmana, pa je Pekić Muhamed prekoračenjem ovlaštenja koja ima u službi iz njemu poznatih razloga i motiva preduzeo očigledno nezakonitu radnju prikupljanja obavještajnih saznanja koja nisu iz djelokruga Agencije iz člana 5. Zakona o OSA-i BiH, o kojoj nije u smislu člana 42. Zakona o OSA BiH obavjestio nadležni organ unutar Agencije Glavnog inspektora Bevanda Damira i to tako, što je putem telefona stupio u kontakt sa Generalnim direktorom J.P. BH pošta Mujić Mirsadam, kojem je putem aplikacije WhatsApp poslao fotografiju na kojoj se nalazi stiker JP BH pošte, i tražio da mu ovaj obezbjedi snimke video nadzora iz pošte broj 71 160 za dan 27.08.2020.godine u 13.26 minuta, objašnjavajući potrebu pribavljanja takvih snimki video-nadzora interesima službe i državnom tajnom, što je Generalni direktor JP BH pošte Mujić Mirsad povjerovao, i potom objasnio da uobičajena procedura nalaže da Agencija mora podnijeti pismeni Zahtjev kako bi JP BH pošta po istom postupilo, pa kada je ovaj obećao dostaviti pismeni Zahtjev u najkraćem roku, Mirsad Mujić je takav usmeni Zahtjev prihvatio, a odmah potom naložio uposleniku JP BH pošte Šikalo Edinu-direktoru službe unutarnje zaštite da iz prostora JP BH pošte u ulici Trg solidarnosti broj 37, izuzme snimku video-nadzora za tačno navedene datum i vrijeme, što je ovaj i učinio, i odmah potom navedenu snimku lično predao Generalnom direktoru Mujić Mirsadu u njegovom kabinetu, gdje je Mujić oko 16.30 minuta snimku video nadzora pohranjenu na USB memoriji predao Pekić Muhamedu, nakon čega je Mehmedagić iako je znao da u smislu člana 5. Zakona o obavještajno sigurnosnoj agenciji BiH, pribavljeni obavještajni podatak ne sadrži prijetnju po sigurnost BiH, nego video snimak nepoznate ženske osobe, plave kose koja predaje poštu - sedam preporučenih pošiljki - krivičnih prijava protiv njega kao Generalnog direktora OSA-e BiH, sačinio pismeni akt „Zahtjev za dostavljanje podataka sa video kamere potreban za operativne potrebe Agencije u nadležnosti Agencije u skladu sa članom 5. Zakona o OSA BiH“ od dana 28.08.2020.godine, broj: 01-31781/20, iskorištavanjem ovlaštenja koja su mu data članom 27. Zakona o OSA BiH, podatke koje su mu potrebni u privatne svrhe, nezakonito podveo kao prijetnju po sigurnost Bosne i Hercegovine i te takve podatke kršenjem odredbi članova 11. i 14. Zakona o zaštiti tajnih podataka, označio stepenom tajnosti „Interno“, tretirajući ih kao tajni podatak, pri čemu je Mehmedagić iako je znao da je prikupljen tajni podatak koji ne predstavlja prijetnju po sigurnost BiH obavezan u smislu člana 89. Zakona o OSA BiH, bez odlaganja uništiti, jer Agencija ne smije raspolagati informacijama koje ne spadaju u djelokrug Agencije, što je u konačnici dovelo do nekontroliranog objavljivanja tajnog podatka na Web portalu „Istraga.ba“ dana 09.09. i 10.09.2020. godine, i kojim radnjama su Mehmedagić i Pekić uzrokovali stvaranje opće građanske nesigurnosti svakog anonimnog prijavitelja korupcije, zbog otkrivanja identiteta i ličnih podataka građana, koji korupciju prijavljuju putem pošte, te je ugrozio sigurnost, duševni mir i zdravlje građanki Bubalo Mirele i Obranović Amine, objavljivanjem njihovih ličnih podataka,

čime bi, počinili krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 53. istog Zakona.

Na osnovu člana 189. stav 1. Zakona o krivičnom postupku BiH, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 3. Zakona o krivičnom postupku BiH, oštećena Mirela Bubalo se sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućuje na građansku parnicu.

O b r a z l o ž e n j e

1. Optužba

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, Optužnicom broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 22.10.2020. godine, potvrđenom dana 04.11.2020. godine, optužilo je Osmana Mehmedagića i Muhameda Pekića, da su počinili krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 220. stav 1. KZ BiH. (U optužnici je očiglednom greškom navedeno "u vezi sa članom 53 istog zakona?").

Na ročištu za izjašnjenje o krivnji, održanom dana 02.12.2020. godine, optuženi su se izjasnili da nisu krivi za krivično djelo koje im je stavljeno na teret potvrđenom optužnicom, nakon čega je predmet, shodno odredbama člana 24. stav 1., ZKP BiH, upućen sudiji pojedincu, radi zakazivanja glavnog pretresa. Glavni pretres je počeo dana 18.12.2020. godine.

U toku dokaznog postupka, pred Sudom su, u okviru dokaza Tužilaštva BiH, saslušani svjedoci: Mirsad Mujić, Edin Šikalo, Nedim Matoruga, Damir Bevada, Trifko Buha, Sakib Vuković, Amina Obranović, Ibrahim Međedović, Mirela Bubalo, Aljoša Čampara i Elvir Hubijer. U spis su uloženi i materijalni dokazi koji su taksativno nabrojani u aneksu presude.

Tokom iznošenja završne riječi, Tužilaštvo je istaklo da je, nakon svih provedenih dokaza, kako subjektivnih tako i materijalnih, u potpunosti dokazano da su optuženi na način opisan u optužnici počinili krivično djelo koje im se stavlja na teret. Tužilaštvo ukazuje da je ključno pitanje na koje je trebalo odgovoriti bilo ovlaštenje optuženih da pribavljaju informacije o podnosiocima anonimne krivične prijave na Pošti u ulici Trg solidarnosti broj 37 u Sarajevu, te raspolagati sa pribavljenim informacijama, kao i da je optužba dokazala da podaci o podnosiocima anonimne krivične prijave protiv prvooptuženog nisu bili od interesa za Agenciju, odnosno da Agencija nije imala zakonsko ovlaštenje da ih pribavlja. Takođe, tužilac tvrdi da je prvooptuženi propustio da pribavljene informacije, nakon što se se mogao uvjeriti da njihovo prikupljanje nije u nadležnosti Agencije, uništi na način koji je Zakonom o OSA propisan, čime je omogućio da pribavljene informacije nekontrolisano dospiju u javnost i imena lica koja su učestvovala u predaji pošiljki Pošti BH budu objavljena na portal "Istraga.ba", čime je Bubalo Mireli i Amini Obranović nanešena šteta u vidu ugrožavanja sigurnosti, duševnog mira i zdravlja.

Tužilac se s tim u vezi pozvao na odredbe Ustava Bosne i Hercegovine, kao i Evropske konvencije za ljudska prava i slobode, kao i Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije. Predložio je da se optuženi oglase krivim i kazne po zakonu.

2. Odbrana

Odbrana prvooptuženog Osmana Mehmedagića je u toku postupka uložila jedan materijalni dokaz, naveden u aneksu presude, te nije imala drugih dokaznih prijedloga, kao ni odbrana drugooptuženog Muhameda Pekića.

U završnim riječima branioci prvooptuženog, advokati Nermin Mulalić i Senka Nožica, su naveli da Tužilaštvo nije dokazalo krivnju optuženih van razumne sumnje, te predložili da sud donese presudu kojom se oslobađaju od optužbe. Odbrana je ukazala na bitna obilježja krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja, ističući da bi bilo ostvareno biće tog krivičnog djela, nije dovoljno da postoje samo radnja i posljedica već se traži da je opisana radnja preduzeta sa namjerom da prouzrokuje posljedicu navedenu u optužnici. U konkretnom slučaju, u potvrđenoj optužnici je opisana posljedica krivičnog djela, a iz opisa proizilazi da je do posljedice došlo "nekontroliranim objavljivanjem tajnog podatka na portalu "Istraga.ba", odnosno ne proizilazi koju je radnju preduzeo optuženi da do takve posljedice i dođe.

Analizirajući dispozitiv optužnog akta, odbrana prvooptuženog je navela da u njemu nije opisan dogovor optuženih o izvršenju krivičnog djela, kao ni nastupanje navedenih posljedica kao dio namjere optuženih. Pri tome se ukazuje na činjenicu da je svjedok Amina Obranović na glavnom pretresu izjavila da se osjeća prevarenom zbog cjelokupne situacije, a ne zbog objavljivanja njenih podataka. Takođe, odbrana ističe da se u opisu radnji izvršenja ne navodi, niti se iz istog može zaključiti, kojim oblikom vinosti je krivično djelo počinjeno.

Detaljno analizirajući iskaze svjedoka optužbe, odbrana prvooptuženih zaključuje da su svjedoci optužbe saglasno potvrdili da je pribavljanje video zapisa sa Pošte bila operacija od obavještajnog značaja, da je operativna aktivnost u vezi anonimnih prijavama već ranije bila zavedena kao trajna operacija, te da operacija još uvijek traje.

Braniteljica drugooptuženog je u završnoj riječi izjavila da iz dokaza provedenih na glavnom pretresu više nego jasno proizilazi da Tužilaštvo ni na koji način, a posebno van razumne sumnje, nije dokazalo krivicu drugooptuženog Muhameda Pekića. Navodi da odbrana nije sporila da je optuženi od generalnog direktora BH Pošte preuzeo USB stick na kojem se nalazio sporni video snimak, posebno ukazujući na činjenicu da je Pekić radni zadatak dobio od Odjela za kontraobavještajnu zaštitu i iskaz svjedoka Sakiba Vukovića, koji je naveo da je drugooptuženi obavio isključivo tehničke radnje, kakve inače po opisu radnih zadataka obavlja za sve odjele u Agenciji i za koje mu nije potrebna saglasnost ili posebna naredba njega kao šefa Odjela.

Odbrana drugooptuženog posebno ističe da između optuženih nije postojao nikakav dogovor kojim bi se kržio zakon, a pogotovo ne dogovor oko izvršenja krivičnog djela, te da u tom smislu optužba nije ni izvodila dokaze.

Odbrana drugooptuženog je predložila da se optuženi Muhamed Pekić oslobodi optužbe zbog nedostatka dokaza da je počinio krivično djelo Zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220.stav 1. KZ BiH.

3. Prava i standard dokazivanja

a. Pravo na odbranu

Sud konstatuje da su optuženi u toku cijelog postupka imali branioca i imali mogućnost da predlažu i izvede dokaze. Svi dokazi na koje se Sud poziva izvedeni su na javnom pretresu. Optuženi su imali priliku da ispituju i ospore sve predložene dokaze. Sud je, takođe, odbrani pružio priliku da se u toku glavnog pretresa osvrne na prethodne faze postupka i komentariše sudske odluke sa aspekta povrede prava na pravično suđenje i drugih prava optuženog, kao i da ukaže na nepravilnosti u pogledu prikupljanja dokaza u prekrivičnom postupku. Ove prigovore Sud je razmatrao u kontekstu dokaza izvedenih na glavnom pretresu.

b. Razmatranje i ocjena dokaza

Sud je razmatrao i cijenio sve izvedene dokaze optužbe i odbrane, ali će u ovoj presudi obrazlagati samo one dokaze koji se odnose na odlučne činjenice, te iznositi zaključke samo o činjenicama koje su od suštinske važnosti za odluku. Sud podsjeća da član 15. ZKP BiH predviđa princip slobodne ocjene dokaza, koji je jedino ograničen principom zakonitosti dokaza (član 10. ZKP BiH), što znači da je ocjena dokaza oslobođena formalnih pravnih pravila koja bi *a priori* određivala vrijednost pojedinih dokaza. Zakonodavac je, uspostavljajući ovaj princip, dao neophodnu slobodu sudskoj vlasti i pokazao povjerenje u prosudbenu moć sudija. U Aneksu presude navedeni su svi izvedeni dokazi koje je sud razmotrio prilikom donošenja presude.

c. Standard dokazivanja

Sudska praksa je za osuđujuću presudu definisala standard "dokaza van razumne sumnje". Prema opšteprihvaćenom stanovištu, dokazi van razumne sumnje su dokazi na osnovu kojih bi svaki objektivni presuditelj pouzdano mogao izvesti zaključak o krivici optuženog.

4. Relevantno materijalno pravo

Zakon o obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH

Član 5. (Stav 1.): *Agencija je odgovorna za prikupljanje obavještajnih podataka u vezi s prjetnjama po sigurnost BiH kako unutar tako i van BiH, njihovo analiziranje, obradu i prenošenje ovlaštenim zvaničnicima i tijelima navedenim u članu 6. stav 5. ovog zakona, kao i prikupljanje, analiziranje i prenošenje obavještajnih podataka s cijem pružanja pomoći ovlaštenim službenim osobama kako definisano zakonom o krivičnom postupku, te ostalim nadležnim tijelima u BiH kada je to potrebno radi suzbijanja prjetnji po sigurnost BiH.*

(Stav 2.): *Pod „prjetnjama po sigurnost BiH smatraće se prjetnje suverenitetu, teritorijalnom integritetu, ustavnom poretku, osnovama ekonomske stabilnosti BiH, kao i prjetnje po globalnu sigurnost koje su štetne po BiH, a naročito:*

a) Terorizam uključujući i međunarodni terorizam.

b) špijunaža usmjerena protiv BiH ili štetna po sigurnost BiH na bilo koji drugi način;

c) sabotaža usmjerena protiv vitalne nacionane infrastrukture BiH ili na drugi način usmjerene protiv BiH;

Član 6. (stav 2): Agencija koristi svaku operativna sredstva i metode u svrhu pružanja zaštite institucijama od posebnog značaja i objektima Bosne i Hercegovine kao i institucijama od posebnog značaja i objektima Federacije, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Distrikt), te diplomatskim misijama Bosne i Hercegovine u inozemstvu, kao i prilikom državnih posjeta i drugih događaja, kako to odredi Predsjedništvo Bosne i Hercegovine ili generalni direktor. Agencija nije odgovorna osigurati fizičku zaštitu za gore navedene institucije i događaje.

(Stav 7.): Kada je to potrebno radi ispunjavanja svojih dužnosti sukladno ovom zakonu, Agencija pravodobno izvješćuje sjedeće dužnosnike i tijela o obavještajnim pitanjima kako na vlastitu inicijativu tako i na njihov zahtjev: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine (kolektivno) (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo BiH), predsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: predsjedatelj Vijeća ministara BiH), ministra vanjskih poslova, ministra sigurnosti, ministra obrane, predsjednike, potpredsjednike i premijere Federacije i Republike Srpske, ministre unutarnjih poslova Federacije i Republike Srpske, predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja Narodne skupštine Republike Srpske, predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja Zastupničkog doma Federacije, predsjedatelja i zamjenike predsjedatelja Doma naroda Federacije, kao i Zajedničko povjerenstvo za nadzor nad radom Obavještajno-sigurnosne agencije Bosne i Hercegovine.

Član 27.: Generalni direktor odgovoran je za profesionalno, zakonito i pravodobno izvršavanje aktivnosti Agencije.

Generalni direktor Agencije ima sjedeća prava i dužnosti:

1. da organizira, odobrava i nadzire sve aktivnosti Agencije sukladno ovom zakonu, kao i drugim važećim zakonskim propisima;
2. da rukovodi analitičkim, tehničkim i administrativnim aktivnostima Agencije, operacijama partnerske suradnje, kao i vanjskim operacijama Agencije;

Član 42.: Uposleni u Agenciji izvršavaju zadatke na koje su raspoređeni sukladno ovom i drugim relevantnim zakonima i propisima uz poštivanje principa sadržanih u Ustavu Bosne i Hercegovine.

Uposleni snose osobnu odgovornost za izvršavanje zadataka Agencije, kako je to utvrđeno ovim zakonom i drugim relevantnim dokumentima o politici Agencije.

Ako uposleni smatra da je primio nezakonitu naredbu, svoju zabrinutost u pogledu nezakonitosti saopćava naredbodavcu. U slučajevima kada naredbodavac ponovi naredbu, uposleni traži pismenu potvrdu te naredbe. Ako uposleni i dalje ima određene rezerve, prosjeđuje naredbu neposrednom rukovodiocu naredbodavca i o tome obavještava glavnog inspektora.

Uposleni može odbiti izvršenje naredbe za koju opravdano smatra da predstavlja kazneno djelo prema kaznenim zakonima Bosne i Hercegovine.

Zbog poduzimanja radnje iz prethodnog stavka, uposleni ne može biti stegovno kažnjen, osim ako glavni inspektor tu radnju ne smatra neutemeljenom.

Ako uposleni u Agenciji smatra da je Agencija ili uposleni u Agenciji prekršio ili krši relevantni zakon, propise ili politiku, o tome mora izvjestiti glavnog inspektora.

Član 89.: Evidencije, spisi i arhiva Agencije ne smiju sadržavati informacije koje ne spadaju u okrug Agencije. Ako Agencija dođe u posjed takvih informacija, ona ih bez odgađanja uništava.

Član 36.: Generalni direktor, zamjenik generalnog direktora i glavni inspektor, imenovani prema odredbama iz ovoga poglavlja, podliježu sljedećim ograničenjima:

a) na njih se primjenjuje Zakon o sukobu interesa u državnim institucijama Bosne i Hercegovine;

b) ne mogu biti imenovani iz reda aktivnih vojnih osoba i

c) ne mogu biti članovi političke stranke.

Generalni direktor, zamjenik generalnog direktora i glavni inspektor moraju imati visoku stručnu spremu u odgovarajućem području.

Zakon o sukobu interesa u institucijama BiH

Član 1. (Stav 1.): S ciljem sprečavanja sukoba interesa ovim zakonom uređuju se posebne obaveze izabranih zvaničnika, nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti BiH u obavljanju javne funkcije.

2. Sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utiče ili može uticati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristranost u obavljanju javne funkcije.

Član 2. (stav 1.): Izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici su lično odgovorni za svaku djelovanje u obavljanju javnih funkcija na koje su imenovani, odnosno izabrani, i politički su odgovorni prema tijelu ili građanima koji su ih imenovali ili izabrali.

3. Izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici koji obavljaju javne funkcije treba da se ponašaju savjesno i odgovorno, da ne ugrožavaju povjerenje i pouzdanje građana, te da poštuju zakonske i druge propise kojima se određuju prava, obaveze i odgovornosti u obavljanju javnih funkcija.

4. U obavljanju javne funkcije izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici moraju se pridržavati etike poziva i funkcije koju obavljaju.

5. U obavljanju javne funkcije izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici ne smiju stavljati privatni interes iznad javnog interesa.

6. Izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici ne smiju koristiti javnu funkciju za ličnu dobit osobe koja je s njima povezana. Izabrani zvaničnici, nosioci izvršne funkcije i savjetnici ne smiju biti ni u kakvom odnosu zavisnosti prema osobama koje bi mogle uticati na njihovu objektivnost.

7. Izabrani zvaničnici, nosioci moraju djelovati u interesu građana.

Zakon o zaštiti tajnih podataka BiH

Član 11.

(Čuvarje tajnosti podataka)

(1) Svi zvaničnici iz člana 5., odnosno člana 6. Zakona, kao i ostali zvaničnici i zaposlenici, koji imaju zakonsko ovlaštenje za pristup tajnim podacima, imaju obavezu čuvati tajnim podatke sve do skidanja oznake tajnosti s njih bez obzira na to kako su do njih došli, a to važi i nakon isteka njihovog mandata, prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka obavljanja dužnosti ili članstva u odgovarajućem organu.

(2) Zvaničnici i zaposlenici kcji nemaju zakonsko ovlaštenje za pristup tajnim podacima, kao i građani Bosne i Hercegovine kcji dođu u posjed ili steknu uvid u tajne podatke, na način kcji nije protivan zakonu, preuzimaju obavezu čuvarja podataka iz stava (1) ovog člana.

(3) Osobe iz stava (2) ovog člana obavezne su prijaviti rukovodiocu organa u kcjem su zaposleni **agencijama za sprovođenje zakona ili Ministarstvu sigurnosti BiH** neovlašten pristup tajnim podacima i dati izjavu o okolnostima pod kcjima su stekle uvid u tajne podatke.

Član 13.

(Ovlaštene osobe za određivanje tajnosti podataka stepena INTERNO, POVJERLJIVO I TAJNO)

(1) Tajnost podataka, u skladu sa zakonskim uslovima i procedurom, određuje ovlaštena osoba.

(2) Stepem tajnosti INTERNO, POVJERLJIVO i TAJNO mogu odrediti samo sjedeće ovlaštene osobe:

a) predsjedavajući komisija Parlamentarne skupštine BiH

b) guverner Centralne banke BiH

c) predsjednik Suda BiH i predsjednik Ustavnog suda BiH

d) državni tužilac Bosne i Hercegovine

e) državni pravobranilac Bosne i Hercegovine

f) premijer Federacije BiH i premijer Republike Srpske

g) predsjedavajući zakonodavnih tijela Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta

h) predsjednici svih sudova na području Federacije BiH, Republike Srpske i Brčko Distrikta

i) tužioci na svim nivoima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu

j) pravobranioци na svim nivoima u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu

k) gradonačelnik Brčko Distrikta

l) predsjedavajući Skupštine Brčko Distrikta

m) premijeri kantona u Federaciji BiH

n) predsjedavajući zakonodavnih organa kantona u Federaciji BiH

o) rukovodioci organa, odnosno pravnih lica na svim nivoima u Bosni i Hercegovini koja su nadležna i obavljaju poslove iz oblasti navedenih u članu 8. ovog zakona

p) izabrani ili imenovani zvaničnik kcji je za određivanje, pristup, korištenje, čuvarje i zaštitu tajnih podataka ovlašten Zakonom, podzakonskim propisima izdatim na osnovu Zakona ili ga je za to pismeno odredila ovlaštena osoba i

q) osoba kcju je kao zaposlenika tog organa, institucije ili organizacije za to pismeno odredila ovlaštena osoba.

(3) Ovlaštene osobe iz stava (2) tačke p) i q) ovog člana ne mogu prenositi dobivena ovlaštenja na druge osobe.

(4) Ovlaštene osobe iz stava (2) ovog člana, ako je to predviđeno Zakonom, moraju imati odgovarajuću dozvolu.

(5) Vijeće ministara BiH može, uz saglasnost Predsjedništva BiH i nakon konsultacija s generalnim direktorom OSABiH, odlukom dodijeliti pravo određivanja stepena INTERNO, POVJERLJIVO i TAJNO u slučajevima osnivanja novih institucija u Bosni i Hercegovini ili okolnostima značajnim za sigurnost Bosne i Hercegovine.

5. Bitna obilježja krivičnog djela

Bitna obilježja krivičnog djela *Zloupotrebe položaja ili ovlaštenja* iz člana 220. stav 1. KZ BiH, su: 1) svojstvo službene ili odgovorne osobe u institucijama BiH, 2) iskorištavanje

službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračivanje granice svog službenog ovlaštenja ili neizvršenje svoje službene dužnosti, i 3) namjera da se sebi ili drugom pribavi kakva korist ili nanošenje drugom kakve štete ili teže povrede prava drugog.

Ovo krivično djelo može se izvršiti samo sa direktnim umišljajem, odnosno za njegovo postojanje neophodna je namjera da se zloupotrebom položaja ili ovlaštenja ostvari zabranjena posljedica.

Uzgred, u pravnoj teoriji i ustavnoj praksi postoje različita mišljenja o saglasnosti dispozicije ovog krivičnog djela sa načelom određenosti krivičnog djela (*lex certa*). Pri tome se ukazuje na činjenicu da je jedan broj zloupotreba u vršenju službe obuhvaćen drugim krivičnim djelima korupcije i krivičnim djelima zloupotrebe službene i druge odgovorne dužnosti iz Glave XIX Krivičnog zakona BiH (Primanje i davanje mita, Protivzakonito posredovanje, Pronevjera u službi, Prevara u službi, Posluga u službi, Krivotvorenje službene isprave, Protivzakonita naplata i isplata...), zbog čega nije sasvim jasno šta bi izvan toga predstavljalo protivpravno ponašanje koje ulazi u zonu krivične odgovornosti.

6. Utvrđene činjenice

Pojam zloupotrebe položaja u najširem smislu riječi podrazumijeva vršenje službe suprotno interesima i ciljevima službe. Spekter zloupotreba je veoma širok i one su u pretežnoj mjeri u zoni disciplinske i prekršajne odgovornosti. Nadziranje i kontrola vršenja službenih dužnosti ponekad je izričito određena zakonom. Tako je Zakonom o OSA izričito predviđeno da predsjedavajući Vijeća ministara „nadzire rad Agencije i snosi političku odgovornost za njen rad“ (član 9.) Prema članu 10. istog zakona, predsjedavajući Vijeća ministara „osigurava zakonitost u obavljanju njenog rada“. Takođe, članom 18. Zakona o OBA, Predstavnički dom i Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH zajednički osnivaju Zajedničku komisiju za nadzor nad radom OSA BiH, koja ima 12 članova, čija nadležnost je, između ostalog, i „nadzor nad zakonitošću rada Agencije“. Dakle, zakonitost rada državnih službi ponekad je podvrgnuta posebnim mehanizmima kontrole.

Svaka zloupotreba položaja ili ovlaštenja nije u zoni krivične odgovornosti. Krivičnopravni pojam zloupotrebe postoji samo ukoliko postoji očigledna namjera da se zloupotrebom položaja ili ovlaštenja ostvari kakva korist ili drugom nanese šteta ili teže povrijede prava drugog.

6.1. Nesporne činjenice

Nije sporno da su optuženi u vrijeme izvršenja krivičnog djela koje im se stavlja na teret bili uposlenici Obavještajno sigurnosne agencije (OSA), koja je institucija države BiH, te da imaju svojstvo službene i odgovorne osobe. Takođe, nije sporno da je na način opisan u optužnici, iz prostora JP BiH Pošte broj 71 160, u ulici Trg solidarnosti br.37 u Sarajevu, dana 27.8.2020.godine oko 16,30 časova, izuzet snimak video nadzora od strane uposlenika OSE, drugooptuženog Pekić Muhameda. Nije sporna ni činjenica da je anonimna krivična prijava potpisana kao „uposlenicu Obavještajno sigurnosne agencije BiH“.

6.2. Sporne činjenice – optuženi Osman Mehmedagić

Sporno je da li je prvooptuženi Mehmedagić odlukom o preduzimanju službenih radnji izuzimanja zapisa video nadzora u Pošti svjesno iskoristio službeni položaj ili ovlaštenje u namjeri da sebi pribavi kakvu korist, odnosno drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog. Drugim riječima, sporno je da li su radnjama optuženih ostvarena i druga dva bitna obilježja krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja.

Konstrukcija optužbe polazi od tvrdnje da je prvooptuženi u svojstvu generalnog direktora OSA, suprotno nadležnostima obavještajne službe iz člana 5. Zakona o OSA, nakon što je dobio obavještajne podatke da je protiv njega kao direktora podnešena anonimna prijava, koja je predata na Pošti 71 160 u Sarajevu, izdao nalog drugooptuženom Pekiću da u Pošti pribavi snimak video nadzora u vrijeme predaje pošiljke, kako bi utvrdio ko je autor anonimne prijave, na koji način je iskoristio službeni položaj u privatne svrhe. Ovakvo polazno stanovište optužbe uključuje, prema činjeničnom opisu optužnice, međusobni dogovor prvooptuženog i drugooptuženog, koji bi zanemario redovne interne procedure nakon prijema informacije da je protiv prvooptuženog kao direktora Agencije podnešena anonimna krivična prijava, odnosno kako bi se, korištenjem rezursa Agencije, prikupile informacije u ličnom interesu prvooptuženog.

Činjenični opis optužnice ne sadrži radnje koje bi objasnile dogovor optuženih, zbog čega je Sud obratio pažnju na slijed ostalih preduzetih radnji izvršenja koje bi mogle ukazivati na dogovor i objasniti u čemu se sastojao lični interes prvooptuženog da zloupotrijebi službeni položaj u prikupljanju daljih informacija, a koje nemaju obavještajni značaj za djelatnost Agencije. U tom pravcu Sud se osvrće na sljedeće odlučne činjenice:

A. Obavještajni značaj i zakonitost preduzimanja radnje izuzimanja

Prije svega, Sud ukazuje na odredbu člana 27. Zakona o OSA, prema kojoj generalni direktor organizuje, odobrava i nadzire sve aktivnosti Agencije, te da rukovodi analitičkim, tehničkim i administrativnim aktivnostima Agencije, operacijama partnerske saradnje i vanjskim operacijama Agencije. Prema izjavi Damira Bevande, glavnog inspektora i trećeg čovjeka Agencije, nadležnosti generalnog direktora uključuju i mogućnost izdavanja direktnih usmenih naredbi, zbog toga što je osnovni princip rada obavještajnih službi načelo „potrebno da zna“, prema kome višak ljudi ne treba da zna za konkretne aktivnosti.

S obzirom na konkretne nadležnosti i specifične principe rada obavještajne Agencije, Sud je kao prvu odlučnu i spornu činjenicu utvrđivao da li pribavljanje informacija o predaji pošiljke sa anonimnom krivičnom prijavom protiv direktora obavještajne službe predstavlja postupanje prvooptuženog koje je u okviru nadležnosti OSA, koja je utvrđena članom 5. Zakonom o OSA, ili se radi o činjenici koja nije od obavještajnog značaja, nego bi mogla biti isključivo od privatnog interesa. Na ove činjenice i okolnosti izjašnjavali su se svjedoci optužbe Trifko Buha, koji u OSA-i obavlja dužnost zamjenika generalnog direktora i rukovodi operativnim aktivnostima (član 29.), i svjedok Ibrahim Međedović, koji obavlja dužnost šefa Odjela za kontraobavještajne i sigurnosne poslove.

Oba svjedoka su, suprotno navodima optužbe, potvrdila da su bili upoznati o kakvoj se obavještajnoj operaciji radi, da je preduzeta radnja bila od obavještajnog značaja, te da je preduzeta u skladu sa zakonom.

Svjedok Trifko Buha je izjavio da je on lično prvi potpisao zahtjev JP „BH Pošte“ za izuzimanje video nadzora, a potom i prvooptuženi („jer po zakonu sve akte koji idu iz institucije potpisuje generalni direktor“). Svjedok je na jasan, razložen i uvjerljiv način objasnio zbog čega je smatrao da se radi o zakonitom postupanju, navodeći da posljednjih godinu do godinu i po dana „postoje sve jači pritisci na službu, da se radi na njoj diskreditaciji putem sredstava javnog informisanja i preko portala koji su fiktivno

registrovani na adresama u inostranstvu, kao i učestalim anonimnim prijavama“, te da su u instituciji zaključili da se radi o „udarima na službu“, sa ciljem da se diskredituje institucija i njeno rukovodstvo, što se smatra oblikom „hibridnog rat“¹ protiv BiH. Svjedok tvrdi da je upravo zbog takvih dešavanja smatrao da je neophodno preduzeti obavještajne aktivnosti da se otkrije ko stoji iza takvih aktivnosti, odnosno šta je pozadina podnošenja anonimne prijave. Takođe, svjedok je potvrdio da su u instituciji zaključili da prijava ne dolazi od zaposlenih radnika OSA-e.

Svjedok Ibrahim Međedović, kao šef Odjela za kontraobavještajne i sigurnosne poslove, je potvrdio navode svjedoka Buhe i na logičan i uvjerljiv način još preciznije objasnio zašto je izuzimanje video nadzora bila legitimna operacija. Prema njegovim navodima, prema institucijama BiH se „duže vrijeme vode specijalne operacije i operacije uticaja², preko kojih strane obavještajne službe nastoje stvoriti svoje pozicije uticaja u sektoru odbrane, sigurnosti, vanjskih poslova, pravosuđa, Centralne izborne komisije i drugih oblasti, prikazujući ih kao neorganizovane, nesposobne i neefikasne, nastojeći time „poremetiti odnose unutar njih i spriječiti napredak u reformama“. Te operacije, tvrdi svjedok, imaju obilježja špijunaže, a mogu imati i obilježja sabotaže ukoliko dolaze iznutra (građana i institucija BiH), tako da je OSA prva izložena takvom djelovanju, zbog čega „ima zakonsku obavezu da prvenstveno štiti sebe da bi mogla da efikasno zaštiti druge državne institucije“.

Iskazi svjedoka Buhe i Međedovića ničim nisu dovedeni u sumnju ni od strane optužbe, koja ih je predložila kao svoje svjedoke, a ni od strane odbrane. Na osnovu njihovih uvjerljivih iskaza, Sud je zaključio da prvooptuženi Mehmedagić nije radnju izuzimanja video zapisa sa Pošte 71 160 preduzeo u privatnom interesu i bez znanja svog zamjenika Trifka Buhe i šefa Odjela za kontraobavještajne i sigurnosne poslove Ibrahima Međedovića, te da je ova operativna radnja bila od obavještajnog značaja i preduzeta u skladu sa članom 5. Zakona o OSA.

B. Sukob interesa (član 36. Zakona o OSA)

U činjeničnom supstratu optužnice se ukazuje da je prvooptuženi, odlučujući o preduzimanju obavještajnih aktivnosti u vezi anonimne prijave protiv njega, postupao u vlastitoj pravnoj stvari, odnosno u sukobu interesa. Sud je ovu činjenicu razmatrao kao pravno pitanje u zakonskom značenju odredbe člana 36. tačka a) Zakona o OSA, prema kojoj se na generalnog direktora primjenjuje Zakon o sukobu interesa u državnim institucijama BiH, i odredbe člana 1. Zakona o sukobu interesa u državnim institucijama BiH, prema kojoj „sukob interesa postoji u situacijama u kojima izabrani zvaničnici, nosioci izvršnih funkcija i savjetnici imaju privatni interes koji utiče ili može uticati na zakonitost, otvorenost, objektivnost i nepristranost u obavljanju javne funkcije.“

¹ Dr.sc. Gordan Akrap, s Instituta za istraživanje hibridnih sukoba, u intevjuu za Net.hr: „Stvaranje afera tamo gdje ih objektivno nema, a sve s ciljem unošenje podjela, bavljenja samim sobom, zaustavljanja razvoja, poticanje nereda i nepovjerenja u sustav državne uprave ima elemente, kako se to nekad nazivalo, specijalnog, a danas informacijskog i medijskog ratovanja. Nije neobično da su ključni dužnosnici neke države česte mete ovakvih oblika djelovanja...“ Vidi: (<https://net.hr/danas/hrvatska/sto-je-to-hibridni-rat-ugledni-strucnjak-za-net-hrobjasnio-...>), očitano 25.1.2021.

² Vidjeti opširnije: Igor Nikolajević Panarin: Hibridni rat, teorij i praksa, Beograd, 2019, str. 261

Prije svega, Sud ukazuje na činjenicu da u optužnici ni jednom riječju nije opisano u čemu se sastoji privatni interes prvooptuženog kao motiv za postupanje u sukobu interesa. Privatni interes prvooptuženog morao bi biti jasno opisan i vidljiv. U svakom slučaju, morao bi se razdvojiti od specifičnih interesa Agencije i ne bi se ni u kakvom smislu trebao preplitati sa obavještajnim interesima službe. Pri tome treba imati u vidu da sadržaj krivične prijave ne podrazumijeva nikakvo službeno postupanje Agencije protiv direktora, na šta bi prvooptuženi kao direktor mogao uticati iz privatnih razloga. Prvooptuženi objektivno nije u mogućnosti da se zaštiti i spriječi postupanje nadležnih pravosudnih institucija po anonimnoj krivičnoj prijavi. Takođe, ni Agencija nema bilo kakve mogućnosti da na zakonit način zaštite prvooptuženog od zakonitog procesuiranja, bez obzira da li se zna podnosilac prijave ili je i dalje nepoznat.

Teza o privatnom interesu prvooptuženog je ostala na nivou pretpostavke o postojanju dominantnog ličnog interesa da prvooptuženi sazna ko je autor prijave, koji je uticao na pruzimanje opisanih radnji.

Sud je imao u vidu činjenicu da je svjedok optužbe Damir Bevanda, koji je u Agenciji na poziciji glavnog inspektora, potvrdio da u instituciji ne postoji interni akt na osnovu koga bi se odvijale procedure u slučaju sukoba interesa, navodeći da bi u slučaju sukoba interesa u kome bi se našao direktor, postupanje trebao preuzeti zamjenik direktora. Zamjenik prvooptuženog, svjedok optužbe Trifko Buha, je potvrdio da je u konkretnoj situaciji upravo on operativno postupao tako što je prvo on potpisao nalog za izuzimanje video zapisa, pa tek potom prvooptuženi, iz čega se može osnovano zaključiti da je preduzeta procedura zadovoljila legitimne ciljeve odredbe o sukobu interesa iz člana 36. Zakona o OSA.

Nakon što je nesporno utvrdio činjenicu da je nakon operativnih informacija o postojanju anonimne krivične prijave protiv prvooptuženog, kao generalnog direktora OSE, na nivou donošenja zakonitih odluka Agencije, zaključeno da se radi o informaciji od obavještajnog značaja po kojoj se treba postupiti u cilju utvrđivanja da li se radi o specijalnoj operaciji protiv institucije BiH, Sud je zaključio da prvooptuženi nije svjesno kršio odredbe zakona o sukobu interesa sa namjerom da sebi osigura bolji status prijavljenog u krivičnom postupku, a još manje da sebi pribavi kakvu korist, odnosno da riješi neki problem privatne prirode.

Sud ukazuje na činjenicu da optužba nije ponudila ni jedan dokaz na osnovu koga bi se moglo pouzdano zaključiti da je prvooptuženi radnju izuzimanja video nadzora preduzeo sa namjerom da sebi pribavi kakvu korist, drugom nanese neku stetu, ili da se teže povrijede prava drugog, odnosno ostvari obilježje krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja .

C. Oznaka stepena tajnosti (član 11. I 14. Zakona o zaštiti tajnih podataka)

Prvooptuženom se stavlja na teret da je, suprotno odredbama člana 11. i 14. Zakona o zaštiti tajnih podataka, pribavljenu informaciju označio stepenom tajnosti "interno", tretirajući je kao tajni podatak, iako je znao da podatak ne predstavlja prijetnju po sigurnost BiH u smislu člana 89. Zakona o OSA. Sud se ovim pitanjem nije posebno bavio s obzirom da je pod tačkom A. detaljno obrazložio zbog čega su informacije iz preuzetog video nadzora bile od obavještajnog značaja i u nadležnosti Agencije. Pri tome se ukazuje na činjenicu da svi podaci kojima raspolaže OSA imaju oznaku tajnosti koju određuje direktor, o čemu se izjašnjavao svjedok Trifko Buha, a oznaka tajnosti se mijenja u toku trajanja operacija.

D. Propuštarije obaveze da se unište pribavljene informacije i njihovo objavljivanje (član 89. Zakona o OSA)

Optužnicom se prvooptužen Mehmedagiću stavlja na teret povreda odredbe člana 89. Zakona o OSA, kojom je predviđeno da „evidencije, spisi i arhiva Agencije ne smije sadržavati informacije koje ne spadaju u nadležnost Agencije“, a ukoliko Agencija dođe u posjed takvih informacija, dužna ih je bez odlaganja uništiti. U optužnici se izvodi zaključak da je povredom odredbe o uništavanju pribavljenih informacija iz video zapisa nastupila štetna posljedica „zbog otkrivanja identiteta i ličnih podataka građana koji prijavljuju korupciju putem pošte“, kao i „ugrožavanje sigurnosti, duševnog mira i zdravlja građanki Bubalo Mirele i Amine Ohranović“, objavljivanjem njihovih ličnih podataka.

Na osnovu iskaza svjedoka Trifka Buhe i Ibrahima Međedovića, Sud je utvrdio da je pribavljanje video zapisa bila zakonita radnja jer se odnosila na pribavljanje informacija koje su od obavještajnog značaja, zbog čega nije postojala obaveza njenog uništavanja. Sud posebno ukazuje na dio iskaza svjedoka Međedovića, koji je izjavio da je obavještajna operacija koja je uključivala i radnju pribavljanja video zapisa, bila zavedena i prije izuzimanja u Pošti 71 160, te da još uvijek traje.

Optužnica ne sadrži opis načina na koji su informacije koje su pribavljene izuzimanjem video snimka dospjele u javnost, odnosno objavljene na portalu „Istraga.ba“. Prema konstrukciji optužbe, informacije su „nekontrolisano“ dospjele u javnost kao posljedica neuništavanja pribavljenih informacija s obzirom da nisu bile od obavještajnog značaja. Dakle, optužba polazi od pretpostavljene uzročnosti, ne stavljaajući optuženim na teret konkretne radnje, preduzete sa ciljem da se informacije ustupe javnosti. Čak i kada bi ovakva pretpostavka bila osnovana, odgovornost bi se zasnivala na nehatu kao obliku vinosti, čime se zanemaruje činjenica da se krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja može izvršiti samo s direktnim umišljajem. Zbog toga se Sud neće detaljnije baviti zabranjenim štetnim posljedicama kao bitnim obilježjem krivičnog djela.

Uzged, Sud ukazuje na činjenice da Mirela Bubalo i Amila Ohranović nisu autori anonimne krivične prijave, da bi se otkrivanje njihovog identiteta u javnosti moglo smatrati povredom prava na podnošenje anonimne prijave. Mirela Bubalo je, prema vlastitom iskazu, prihvatila da izvrši uslugu dvojici nepoznatih ljudi, za koje misli da su uposlenici OSA, tako što će predati njihovu pošiljku Pošti. Takva vrsta usluge ne podrazumijeva nikakvu zaštitu tajnosti. Mirela Bibalo nije mogla osnovano očekivati da ta njena usluga ostane tajna. Osim toga, Mirela Bubalo je u to vrijeme savjetnica ministra policije F BiH Aljoše Čampare. Neko ko savjetuje ministra policije trebao bi znati da se preuzimanjem poštanskih pošiljki od nepoznatih lica, kako bi bile predate Pošti, preuzima daleko veći rizik od posljedica otkrivanja identiteta u javnosti.

Uloga svjedokinje Amine Ohranović takođe se svodi isključivo na uslugu predaje pošiljki Pošti. Njena uloga je, takođe, posredovanje kao vrsta moralne obaveze u dobroj vjeri. To ni u kom slučaju nije aktivnost koja podrazumijeva i uključuje bilo kakvu tajnost. Neprijatnost koje su Bubalo i Ohranović imale nakon medijskih objava i otkrivanja identiteta nisu u domenu narušavanja prava na privatnost i ne bi mogle predstavljati štetu nastalu iz nezakonitog djelovanja optuženih.

Takođe, kada su u pitanja **teže povrede prava**, kao bitno obilježje krivičnog djela, treba ukazati na činjenicu da je u ovom dijelu krivična norma ostala neodređena u takvoj mjeri da je zakonodavac povrijedio načelo određenosti krivičnopravne norme (načelo *lex certa*). Kod

ovakve neodređenosti krivičnopravne norme, praksa ne može dati jasan odgovor šta povredu prava drugog čini težom i šta je razdvaja od povrede koja je lakše prirode.

6.3. Sporne činjenice – optuženi Muhamed Pekić

Optuženom Pekić Muhamedu se stavlja na teret da je, u svojstvu rukovodioca Odsjeka za sajber kriminal u Direktoratu za operativno-tehničke poslove OSA, u dogovoru sa prvooptuženim, prekoračio granice svojih službenih ovlaštenja na način opisan u optužnici i preduzeo "nezakonitu radnju prikupljanja obavještajnih saznanja", koja, prema član 5. Zakona o OSA, nije u nadležnosti Agencije," iako je znao da pribavljeni podatak ne sadrži prijetnju po sigurnost BiH".

Odbrane optuženih nisu osporile da je drugooptuženi preduzeo radnju izuzimanja video zapisa nadzora kamere u Pošti 71 160, na adresi Trg solidarnosti broj 37, ali su osporavale da je to učinio nezakonito znajući da "pribavljeni obavještajni podatak ne sadrži prijetnju po sigurnost BiH".

Saslušani svjedoci optužbe Mujić Mirsad, generalni direktor JP BH Pošte, Šikalo Edin, direktor Službe unutrašnje zaštite i Mataruga Nedim, izvršni direktor, su na razlošan i uvjerljiv način potvrdili da je optuženom Pekiću, na način opisan u optužnici predat video zapis nadzorne kamere, te da je naknadno stigao zahtjev Agencije za dostavljanje tih podataka za operativne potrebe Agencije.

U optužnici nije opisano na koji način su se prvooptuženi i drugooptuženi dogovorili da zajedno izvrše nezakonitu radnju. Svjedoci optužbe se u tom pravcu nisu posebno izjašnjavali, a iz njihovih iskaza se osnovano može zaključiti da među optuženim nije postojao nikakav konspirativan dogovor o nezakonitom postupanju. Naprotiv, svjedoci Buha i Međedović potvrđuju da su o svemu bili upoznati, te da su aktivnosti na pribavljanju zapisa bile koordinirane unutar nadležnih službi. Svjedok Ibrahim Međedović je u svom iskazu potvrdio da je optuženi Pekić 27.8.2020.godine bio na zadatku koji je dio operacije koju je provodio Direktorat za operativne poslove, te da ga je on lično angažovao da u Pošti pribavi video zapis nadzorne kamere. Svjedoci su posebno naglasili da je dužnost optuženog Pekića bila tehnički dio posla ("da donese snimak, očisti ga od virusa i preda Odjelu za kontraobavještajnu zaštitu") za koje poslove je organizaciono zadužen. Niko od saslušanih svjedoka optužbe nije potvrdio da je drugooptuženi Pekić opisanu radnju preduzeo prekoračenjem ovlaštenja i bez znanja nadređenih. Svjedok optužbe **Sakib Vuković**, koji obavlja funkciju direktora Direktorata za operativno-tehničke poslove, kome pripada Odsjek za sajber sigurnost, kojim rukovodi Pekić, potvrdio je da je Pekića angažovao Odjel za kontraobavještajnu zaštitu, kojim rukovodi Ibrahim Međedović, da bilo koji odjel može tražiti ispomoć od optuženog Pekić Muhameda kada mu je potrebna pomoć i podrška, te da se takvi zahtjevi mogu postaviti i usmeno. Svjedok je potvrdio da je Pekić ovlašten da saraduje sa odjelom koji vodi operaciju i da je njegov zadatak da "pomaže u svim aktivnostima koje obavljaju operativni direktorati svih odjela".

Iz izvedenih dokaza optužbe nije moguće zaključiti da se u radnjama optuženog Pekića stiču objektivna, a posebno ne subjektivna, obilježja krivičnog djela zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz člana 220.stav 1. KZ BiH. U odnosu na ovog optuženog optužnica se zasniva na pretpostavkama najnižeg stepena vjerovatnoće.

7. Procesne odluke

7.1. Prijedlozi dokaza

Sud je odbio prijedlog Tužioca za saslušanje svjedoka Selimović Nusreta, Komesara Kantona Sarajevo i svjedoka Čerkez Džeme. Svjedok Čerkez predložen na iste okolnosti na koje su saslušani svjedoci Mujić, Šikalo i Matoruga. Sud je zaključio da su činjenice i okolnosti izuzimanja snimka dovoljno razjašnjenje, te da je saslušanje svjedoka Čerkeza nepotrebno.

Okolnosti na koje je predloženo saslušanje svjedoka Selimović Nusreta odnosile su se na prijem krivične prijave koji je podnio prvoptuženi Osman Mehmedagić protiv nepoznatog počinioca i objavljivanje u javnosti činjenica koje prijava sadrži. Sud je zaključio da okolnosti na koje je predloženo saslušanje ovog svjedoka nisu relevantne za počinjenje krivičnog djela optuženih s obzirom da optužnica ne opisuje na koji su način dospjele u javnost informacije o ličnostima koje su predale pošiljke sa anonimnim prijavama pošti, nego se navodi da je propustanje da se unište pribavljene informacije "dovelo do negontrolisanog objavljivanja tajnog podatka na Web portal "Istraga.ba".

7.2. Prigovori nezakonitosti dokaza

Sud nije posebno razmatrao prigovore nezakonitosti u pogledu nekih materijalnih dokaza optužbe s obzirom da ti dokazi nisu bili od značaja za donošenje odluke Suda.

7.3. Isključenje javnosti

Na glavnom pretresu, održanom dana 15.01.2021.godine, na prijedlog odbrane, Sud je donio odluku o isključenju javnosti sa glavnog pretresa u jednom dijelu unakrsnog ispitivanja svjedoka Trifka Buhe.

Odbrana je postavila prijedlog za isključenje javnosti budući da je svjedoku, kao zamjeniku generalnog direktora Obavještajno-sigurnosne agencije, namjeravala postavljati pitanja koja se odnose na način prikupljanja informacija i vođenja operacija u Agenciji. Kako je prikupljanje obavještajnih podataka u vezi sa prijetnjama po bezbjednost Bosne i Hercegovine, jedna od osnovnih dužnosti i zadataka Agencije, Sud je našao osnovanim prijedlog odbrane da, u cilju zaštite rada obavještajne službe i zaštite interesa državne sigurnosti, sa ovog dijela pretresa isključi javnost.

8. Odluka Suda

Na osnovu izvedenih dokaza Sud je zaključio da nije dokazano van razumne sumnje da su u optužnici opisanim radnjama optuženih ostvarena bitna obilježja krivičnog djela Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 202. stav 1., KZ BiH, zbog čega je optužene, na osnovu člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH, oslobodio optužbe.

U skladu sa članom 189. stav 1. ZKP BiH, troškovi krivičnog postupka padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Sud je, s obzirom da je donio oslobađajuću presudu, oštećenu Mirelu Bubalo, koja se prilikom davanja iskaza na glavnom pretresu izjasnila da potražuje naknadu štete, u skladu sa članom 198. stav 3. ZKP-a BiH, uputio na građansku parnicu.

ZAPISNIČAR

Asmira Šuvalija Martinčević

SUDIJA

Branko Perić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude dozvoljena je žalba vijeću Apelacionog odjeljenja Suda u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema pismenog opravka iste.

Aneks presude

Dokazi Tužilaštva BiH

DT-1	Zahtjev Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacija broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 23.09.2020. godine upućen JP BH Pošta Sarajevo; Akt JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo o dostavljanju informacije broj: 01-8.1-11890-7/20-POV od 25.09.2020. godine
DT-2	Zahtjev Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacije broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 12.10.2020. godine
DT-3	Zahtjev Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacije broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 19.10.2020. godine
DT-4	Zahtjev Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacije broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 20.10.2020. godine
DT-5	Informacija FUPa broj 09-10/1-62/20-POV od 06.10.2020 godine
DT-6	Naredba Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacija broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 14.09.2020. godine; Akt BH Pošta d.o.o. Sarajevo o dostavljanju informacije broj: 01-8-1-11890-2/20-POV od 15.09.2020. godine,
DT-7	Dopuna naredbe Tužilaštva Bosne i Hercegovine za dostavljanje informacija broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 21.09.2020. godine; Akt JP BH pošta d.o.o. Sarajevo o dostavljanju informacija broj: 01-8-1-11890-3/20-POV od 22.09.2020.godine
DT-8	Informacija Obavještajno sigurnosne agencije BiH, Kabinet generalnog direktora broj: 01-31781/20 od 28.08.2020. godine
DT-9	Četiri (4) CD-a, Pošta 71160 od 28.08.2020, Pošta AMP od 28.02.2020, CD 29.08.2020, CD 30.08.2020
DT-10	Akt BH pošta o dostavljanju informacije broj: 01-8-1-11890-12/20-POV od 13.10.2020. godine; Kopija knjiga evidencije pošte 71160 Alipašino polje od 13.10.2020. godine (tri lista)

DT-11	DNA Tužilaštva BiH za provjeru u CIPS bazi za vozilo O64-J-171 od 20.10.2020. godine; Detalji pretrage za vozilo O64-J-171 (Karton vozila) od 21.10.2020. godine
DT-12	Naredba Tužilaštva Bosne i Hercegovine za vršenje uviđaja broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 28.09.2020. godine
DT-13	DNA Tužilaštva Bosne i Hercegovini Pisarni Tužilaštva BiH broj: T20 0 KTO 0019404 20 od 29.09.2020. godine; Krivična prijava protiv Mehmedagić Osmana i dr., podnešena od strane Mirele Bubalo od 13. septembra 2020. godine, Šesdesetdva lista printanog teksta iz raznih medija
DT-14	Krivična prijava uposlenika Obavještajno sigurnosne agencije BiH od 26.08.2020. godine
DT-15	Akt Ministarstva unutrašnjih poslova-Uprava policije Sarajevu o dostavljanju Zapisnika o uviđaju broj: 02/3-1-03-13-3892 od 30.09.2020. godine; Zapisnik Ministarstva unutrašnjih poslova- Uprava policije Sarajevo o uviđaju broj:02/3-1- od 30.09.2020. godine Zapisnik Ministarstva unutrašnjih poslova- Uprava policije Sarajevo o uviđaju broj:02/3-1-997/20 od 28.09.2020. godine Fotodokumentacija Ministarstva unutrašnjih poslova- Uprava policije, Sektor kriminalističke policije, Odjeljenje za kriminalističku tehniku i forenziku Sarajevo broj: O.R.620/20 od 28.09.2020. godine
DT-16	Službena zabilješka Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 22.10.2020. godine i 4 CD-a
DT-17	Akt Tužilaštva BiH T20 0 KTK 0019328 20 od 20.10.2020. godine, Federalnoj upravi policije
DT-18	Akt Federalne uprave policije Tužilaštvu BiH broj: Povjerljivo-10/1-62/20 od 19.10.2020. godine
DT-19	Informacija JP BH pošte broj: 01-8.1-11890-15/20 Pov od 20.10.2020. godine
DT-20	Akt JP BH pošta Tužilaštvu BiH sa CD-om u prilogu broj: 01-8.1-11890-18/20-Pov od 21.10.2020. godine
DT-21	Službena zabilješka FMUP broj: 10/1-523/20 od 15.09.2020. godine, Zapisnik FMUP broj 10/1-731/20 o saslušanju svjedoka Mehmedagić Osmana od 14.09.2020. godine (ovdje kopija kopije); Akt F MUP-a broj: 09-10/1-03-3-4556/20 Informacija o postojanju sumnje o nezakonitom postupanju od 15.09.2020. godine; Zapisnik FISKP broj: 10/1-58/20 o prijemu usmene prijave-Mehmedagić Osman od 14.09.2020. godine

Dokazi odbrane

DO.I -1	Zapisnik o saslušanju svjedoka Mirele Bubalo, Tužilaštvo BiH, broj: T20 0 KTK 0019328 20 od 21.09.2020 godine
----------------	---